

fi compass
EAFRD

Παρουσίαση της μελέτης για την αξιολόγηση της πιθανής χρήσης Χρηματοδοτικών Εργαλείων στο ΣΣ ΚΑΠ για την περίοδο 2023-2027

10 Δεκεμβρίου 2024

 #ficompass

Περιεχόμενα

1. Στόχοι και μεθοδολογία της μελέτης
2. Τρέχουσες συνθήκες αγοράς: Γεωργία και Μεταποίηση
3. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση: Εμπόδια και χρηματοδοτικό κενό
4. Χρηματοδοτικά μέσα 2014-2022
5. Επενδυτική Στρατηγική
6. Διαχείριση κινδύνων στη Γεωργία
7. Σημαντικές παρατηρήσεις

 #ficompass

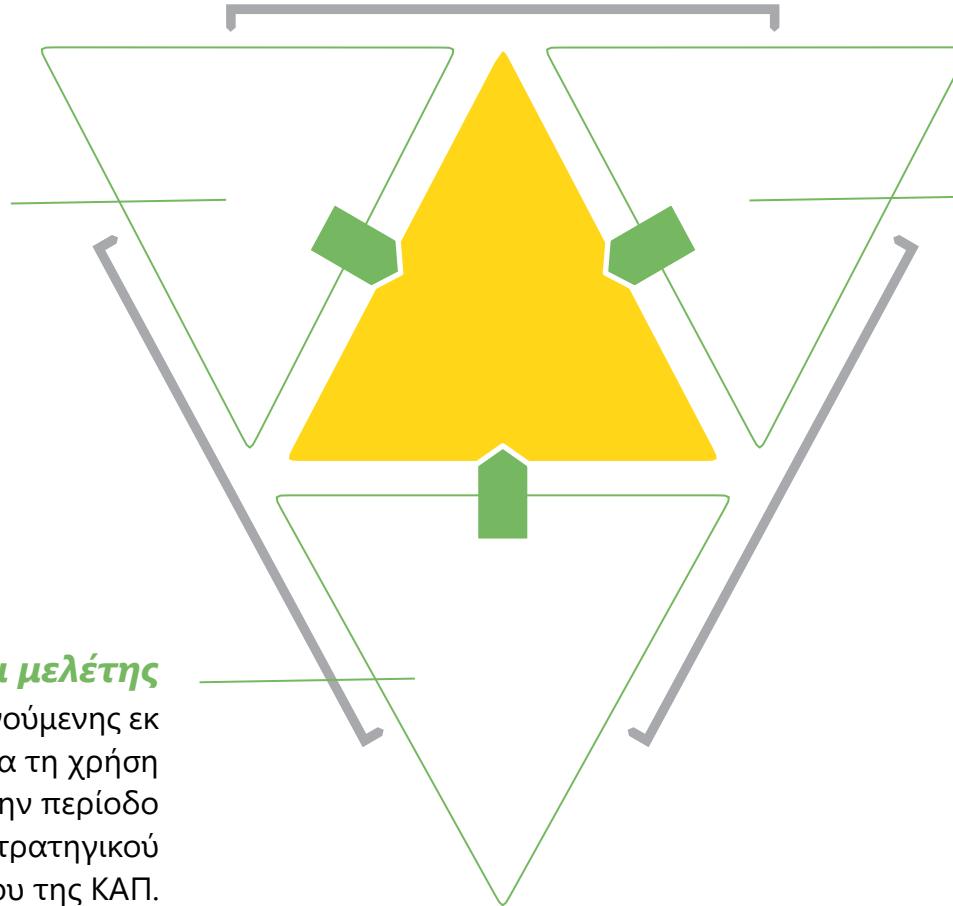
Στόχοι και μεθοδολογία της μελέτης

Κανονισμός κοινών διατάξεων

Η απόφαση στήριξης μέσω χρηματοδοτικών μέσων πρέπει να βασίζεται σε μια **εκ των προτέρων αξιολόγηση** [Άρθρο 58 (3)]

Στόχοι μελέτης

Επικαιροποίηση της προηγούμενης εκ των προτέρων αξιολόγησης για τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων την περίοδο 2023-2027 στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ.

Μεθοδολογία

- 1) **Επισκόπηση προηγούμενης περιόδου** (εκ των προτέρων αξιολογήσεις του 2016 και 2018),
- 2) **Ανάλυση της αγοράς κατά την τρέχουσα περίοδο** βάσει δημοσκοπήσεων του fi-compass (2023), συνεντεύξεων και δευτερογενούς έρευνας,
- 3) **Συγκριτική ανάλυση** μεταξύ προηγούμενης και τωρινής περιόδου για τον εντοπισμό των χρηματοδοτικών εμποδίων, κενών αλλά και ευκαιριών στην αγορά.

Βασικές πηγές

- **Δευτερογενής/Βιβλιογραφική έρευνα:** Μελέτες από επίσημους φορείς, στατιστικά δεδομένα, και στρατηγικά έγγραφα
- **Συνεντεύξεις** με ενδιαφερόμενους φορείς, από την πλευρά ζήτησης και προσφοράς.

Τρέχουσες συνθήκες αγοράς: Γεωργία και Μεταποίηση

Οι βελτιωμένες συνθήκες ευνοούν τις επενδύσεις ωστόσο διαρθρωτικά ζητήματα παραμένουν

ΖΗΤΗΣΗ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- **Μεγαλύτερη προθυμία για ανάληψη επενδύσεων.**
- Το **κεφάλαιο κίνησης** για την κάλυψη άμεσων αναγκών παραμένει το πρωταρχικό κίνητρο ζήτησης, ακολουθούμενο από την ανάγκη για **επενδύσεις** που στοχεύουν στη βελτίωση της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας των καλλιεργειών και των εγκαταστάσεων.
- **Διεθνείς τάσεις** που σχετίζονται με την υγιεινή διατροφή και τον αγροτουρισμό δημιουργούν νέες ευκαιρίες στον κλάδο.

Εκτιμώμενη ζήτηση έως το 2027: 9.3 δισ.ευρώ

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

- Η **κλιματική αλλαγή** και οι συχνότερες φυσικές καταστροφές αυξάνουν τους κινδύνους που αντιμετωπίζει ο κλάδος.
- Οι **αυξανόμενες τιμές της ενέργειας** και ο γενικός πληθωρισμός προκαλούν αβεβαιότητα στον κλάδο που είναι ευάλωτος σε αυτές τις παραμέτρους.
- Η **δημογραφική πρόκληση** της γήρανσης του πληθυσμού και η μετανάστευση της νεολαίας στις αστικές περιοχές αποτελεί μακροπρόθεσμη πρόκληση για τον τομέα.
- Ανάγκη για επένδυση σε **διεθνώς ανταγωνιστικές καλλιέργειες**.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

- **Ευνοϊκό περιβάλλον για επενδύσεις:** οικονομική ανάκαμψη, αυξανόμενη εμπιστοσύνη των επενδυτών και σημαντική βελτίωση του τραπεζικού τομέα (καλύτερη κερδοφορία, υψηλότερη ρευστότητα και μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων).
- Οι τράπεζες φαίνονται **πιο πρόθυμες να χρηματοδοτήσουν** γεωργικές δραστηριότητες και αναγνωρίζουν την προοπτική του κλάδου.
- Ενισχυμένη **υποστήριξη από ΚΑΠ** και δημόσιους πόρους, καθώς και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Εκτιμώμενη προσφορά έως το 2027: 5.5 δισ.ευρώ

- Μετά τις ενέργειες ανάκαμψης, οι ελληνικές τράπεζες φαίνεται να ακολουθούν πλέον **αυστηρές δανειοδοτικές πολιτικές**.
- Οι **επιχορηγήσεις παραμένουν η κινητήρια δύναμη για την ανάληψη επενδύσεων:**
  - Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αναμένουν τις επιχορηγήσεις προτού προχωρήσουν σε επενδύσεις,
  - Η ύπαρξη επιχορηγήσεων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τον τραπεζικό τομέα στην απόφαση χορήγησης πίστωσης.

Πρόσβαση σε χρηματοδότηση: Εμπόδια και χρηματοδοτικό κενό

ΒΑΣΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΤΟΜΕΑ:

1. Έλλειψη εξασφαλίσεων και περιορισμένη πιστοληπτική ικανότητα αγροτών και επιχειρήσεων, ειδικά των νεοεισερχομένων,
2. Χαμηλή χρηματοοικονομική παιδεία των αγροτών σε σύγκριση με άλλους τομείς,
3. Έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις τράπεζες από την πλευρά των αγροτών και φόβος απόρριψης των αιτήσεων τους για χρηματοδότηση,
4. Έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα,
5. Προτίμηση για επιδοτήσεις και όχι για δάνεια,
6. Δομικά ζητήματα όπως μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων, μικρό περιθώριο κέρδους, γήρανση πληθυσμού κλπ.,
7. Έλλειψη Μηχανισμών Υποστήριξης, όπως Γεωργικοί Σύμβουλοι, σε συνδυασμό με χαμηλή επιχειρηματική κουλτούρα.

- Ο αγροδιατροφικός τομέας αντιμετωπίζει λιγότερα εμπόδια από τον αγροτικό τομέα, λόγω ισχυρότερου επιχειρηματικού προσανατολισμού και μεγαλύτερης εξοικείωσης με την ανάληψη επενδυτικού ρίσκου.
- Μεγαλύτερες επιχειρήσεις τείνουν να αντιμετωπίζουν λιγότερα εμπόδια από ότι οι μικρότερες.
- Οι νέοι αγρότες εισέρχονται στην αγορά με καλύτερο επίπεδο οικονομικών γνώσεων και επιχειρηματική νοοτροπία, καθώς και με μεγαλύτερη επίγνωση της ανάγκης να επενδύσουν στη βιωσιμότητα του κλίματος και στις νέες τεχνολογίες.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΚΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΤΟΜΕΑ:

- Το εκτιμώμενο χρηματοδοτικό κενό κυμαίνεται μεταξύ **3,1 δισ. Ευρώ και 3,8 δισ. Ευρώ**.
- Το κενό συγκλίνει στην εκτίμηση του 2018, υπογραμμίζοντας τις συνεχιζόμενες προκλήσεις του κλάδου.
- Οι συνθήκες της αγοράς, ωστόσο, έχουν βελτιωθεί χάρις στην αυξημένη διάθεση για χρηματοδότηση από τις τράπεζες, στη βελτιωμένη ικανότητα και διάθεση για επενδυτικά σχέδια από την αγορά, καθώς και στην παρεχόμενη στήριξη στο πλαίσιο της ΚΑΠ.

Χρηματοδοτικά μέσα 2014-2022

Τα δύο χρηματοδοτικά μέσα λειτούργησαν ως εργαλείο μάθησης για τη χρήση επιστρεπτέων μορφών στήριξης σε έναν κλάδο που εξαρτάται σημαντικά από τις επιδοτήσεις.

ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διαχειριστής Ταμείου: Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

- **Στόχος:** Προώθηση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω της εγγύησης δανείων σε γεωργούς, κτηνοτρόφους και μεταποιητικές επιχειρήσεις.
- **Προϊόν:** Παροχή εγγυήσεων στις συνεργαζόμενες τράπεζες για να καλυφθεί σημαντικό μέρος του ρίσκου που αποτρέπει τη χρηματοδότηση του τομέα. Το Ταμείο εγγυάται το 80% κάθε δανείου μέχρι ένα ποσοστό του συνολικού χαρτοφυλακίου έως 35%.
- **Προϋπολογισμός:** 80 εκατ. ευρώ
- **Υλοποίηση:** 618 δάνεια συνολικού ύψους 42,82 εκατ. εκ των οποίων τα 40,93 εκατ. έχουν εκταμιευθεί. Μέσο ποσό δανείου: 69.290 ευρώ.
- Αρχικά γνώρισε θετική υποδοχή από τους τελικούς αποδέκτες, αλλά παρουσίασε βραδύτερη απορρόφηση σε μεταγενέστερα στάδια εφαρμογής λόγω αβεβαιότητας στην αγορά για τον συνδυασμό με επιχορηγήσεις.

ΤΑΜΕΙΟ ΜΙΚΡΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Διαχειριστής Ταμείου: Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα

- **Στόχος:** Παροχή μικροδανείων με ευνοϊκούς όρους σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό και μεταποιητικό κλάδο.
- **Προϊόν:** Συγχρηματοδοτούμενα δάνεια που παρέχονται μέσω συνεργαζόμενων τραπεζών σε χαμηλά επιτόκια (50% του κεφαλαίου παρέχεται άτοκα από το Ταμείο). Συνδυάζονται με επιδότηση επιτοκίου για τα πρώτα δύο χρόνια και με προαιρετική επιχορήγηση για συμβουλευτική υποστήριξη.
- **Προϋπολογισμός:** 61,5 εκατ. ευρώ (αρχικό ποσό: 21,5 εκατ. ευρώ, αύξηση κατά επιπλέον 40 εκατ. ευρώ λόγω της γρήγορης απορρόφησης)
- **Υλοποίηση:** 1.825 δάνεια συνολικού ύψους 42,4 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 34,4 εκατ. ευρώ έχουν εκταμιευθεί. Μέσο μέγεθος δανείου: 23.000 ευρώ.
- Γρήγορη απορρόφηση από την αγορά. Τα χαμηλά επιτόκια καθιστούν αυτό το μέσο ιδιαίτερα ελκυστικό στους τελικούς αποδέκτες.

Επενδυτική Στρατηγική

Προτεινόμενα χρηματοδοτικά μέσα για την περίοδο 2023-2027

	Ταμείο Εγγυησεων Αγροτικής Αναπτυξης	Ταμείο Μικρων Δανειων Αγροτικής Επιχειρηματικότητας	Ταμείο Εγγυησεων για Νέους Αγρότες
Προϊόν	<ul style="list-style-type: none"> Εγγύηση για τις πρώτες απώλειες ενός χαρτοφυλακίου νέων δανείων προς τελικούς αποδέκτες γεωργικών και αγροδιατροφικών προϊόντων. Ποσοστό εγγύησης: 80%, Ανώτατο όριο χαρτοφυλακίου: 25% (μείωση από 35% λόγω βελτιωμένων συνθηκών αγοράς) <p>Προτεινόμενες αλλαγές:</p> <ul style="list-style-type: none"> Επιδότηση επιτοκίου (ή επενδυτική επιχορήγηση) και τεχνική βοήθεια. Αύξηση του ελάχιστου μεγέθους δανείου από 10.000 ευρώ σε 20.000 ευρώ Επιλεξιμότητα αυτόνομου κεφαλαίου κίνησης (χωρίς την ανάγκη συνοδευτικού επενδυτικού σχεδίου) 	<ul style="list-style-type: none"> Συγχρηματοδότηση νέου χαρτοφυλακίου μικροδανείων προς τελικούς αποδέκτες γεωργικών και αγροδιατροφικών προϊόντων. Ποσοστό επιμερισμού κινδύνου: 50%, σε όρους «pari-passu». Επιδότηση επιτοκίου και τεχνική βοήθεια <p>Προτεινόμενες αλλαγές:</p> <ul style="list-style-type: none"> Αύξηση του μέγιστου ποσού του δανείου από 25.000 ευρώ σε 40.000 ή 50.000 ευρώ. Επιλεξιμότητα αυτόνομου κεφαλαίου κίνησης (χωρίς την ανάγκη συνοδευτικού επενδυτικού σχεδίου) 	<ul style="list-style-type: none"> Εγγύηση για τις πρώτες απώλειες χαρτοφυλακίου νέων δανείων σε νέους αγρότες. Ποσοστό εγγύησης: 80%, Ανώτατο όριο χαρτοφυλακίου : 25% Το χρηματοδοτικό μέσο μπορεί να είναι αυτόνομο ή να ενσωματωθεί σε ένα από τα άλλα δύο χρηματοδοτικά μέσα. Συνδυασμός με επενδυτική επιχορήγηση. Ενδεικτικό επίπεδο επιχορήγησης: 30% - 50%. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβεί τα 100.000 ευρώ. Επιλεξιμότητα της αγοράς γης.
Προϋπολογισμός ΚΑΠ	47,04 εκατ. ευρώ (καλύπτει το χρηματοδοτικό μέσο, την επιχορήγηση και τις αμοιβές διαχείρισης)	EUR 15,16 εκατ. ευρώ (καλύπτει το χρηματοδοτικό μέσο, την επιχορήγηση και τις αμοιβές διαχείρισης)	10 εκατ. ευρώ (καλύπτει το χρηματοδοτικό μέσο και την επιχορήγηση)
Μόχλευση	Εκτιμώμενη μόχλευση: x4 Συνολικό διαθέσιμο ποσό για τους τελικούς παραλήπτες: 149,59 εκατ. ευρώ	Εκτιμώμενη μόχλευση: x2 – x2.5 Συνολικό διαθέσιμο ποσό για τους τελικούς παραλήπτες: 25,97 – 32,42 εκατ. ευρώ	Εκτιμώμενη μόχλευση: x4 – x6.25 Συνολικό διαθέσιμο ποσό για τους τελικούς παραλήπτες: 20,04 – 31,31 εκατ. ευρώ

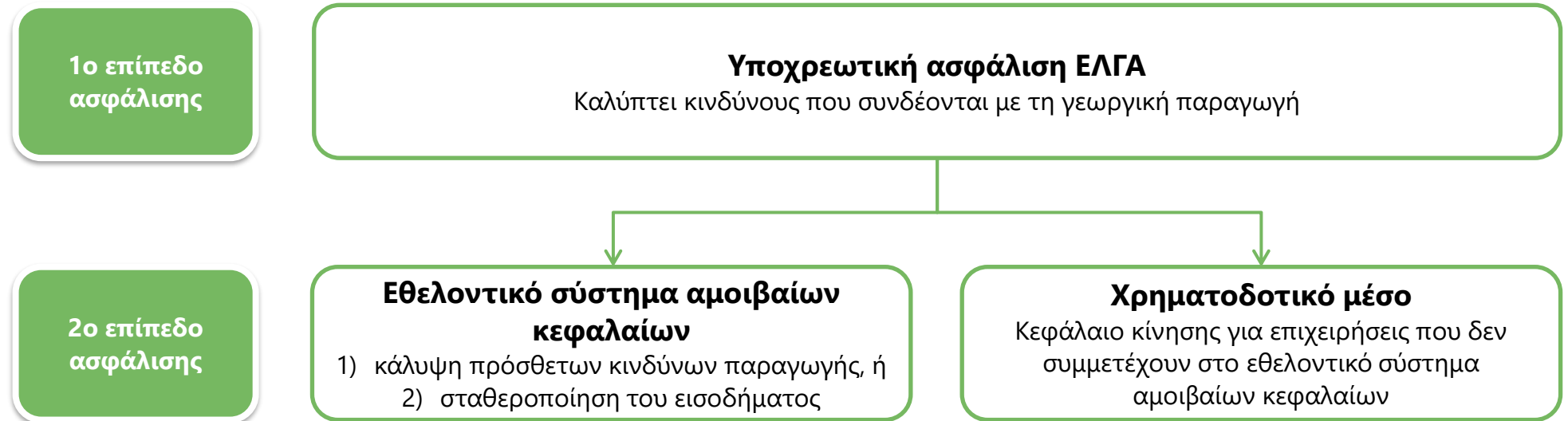
- Η θετική ανταπόκριση της αγοράς στα δύο χρηματοδοτικά μέσα δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για τη συνέχιση τους, ενώ επωφελούνται από τις νέες ρυθμιστικές ευελιξίες.
- Η επιτακτική ανάγκη ενθάρρυνσης των νέων γεωργών απαιτεί ενισχυμένη στήριξη μέσω των χρηματοδοτικών μέσων.

Διαχείριση κινδύνων στη Γεωργία

Αυξανόμενοι κίνδυνοι παραγωγής και εισοδήματος καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση του ασφαλιστικού συστήματος για τη διαφύλαξη του αγροτικού τομέα

Δυνατότητα ενίσχυσης διαχείρισης κινδύνων μέσω ενός **πολυεπίπεδου ασφαλιστικού συστήματος**:

- **Εγγυοδοτικό εργαλείο** με σημαντικό ποσοστό κάλυψης ρίσκου για την παροχή κεφαλαίου κίνησης από τις συνεργαζόμενες τράπεζες, με βάση ένα συμβάν ενεργοποίησης.
- **Στόχος**: ανάκαμψη επιχειρήσεων από γεγονότα που επηρεάζουν σοβαρά τη γεωργική παραγωγή (όπως φυσικές καταστροφές) ή από απώλεια εισοδήματος.

Σημαντικές παρατηρήσεις

Για την υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων

Προϋπολογισμός

Διερεύνηση αύξησης προϋπολογισμού για την επιτυχημένη εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων.

Διασφάλιση της απαραίτητης κλίμακας ώστε:

- να αντιμετωπίσουν τις σημαντικές ανάγκες της αγοράς
- να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των ενδιαμέσων χρηματοπιστωτικών φορέων για την υλοποίηση και προώθηση τους.

Ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός κρίνεται ιδιαίτερα χαμηλός για όλα τα Ταμεία με βάση:

- Την απορρόφηση και εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο,
- Το μεγάλο ποσοστό επιδότησης που, αν και αναγκαίο για να προσελκύσει το ενδιαφέρον των τελικών αποδεκτών, μειώνει τους διαθέσιμους πόρους για τα εργαλεία,
- Τον αργό ρυθμό με τον οποίο πραγματοποιούνται οι επιστροφές από τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά μέσα.

Επικοινωνία με την αγορά

Ανάγκη για σαφείς κατευθυντήριες γραμμές στην αγορά σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας των χρηματοδοτικών μέσων και τον συνδυασμό τους με επιχορηγήσεις.

- Στοχευμένες δράσεις χρειάζονται για την αντιμετώπιση της σύγχυσης στην αγορά που παρατηρήθηκε κατά την προηγούμενη υλοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων.
- Η κινητοποίηση δικτύων συμβούλων και εκπροσώπων του κλάδου μπορεί να βοηθήσει την προώθηση των χρηματοδοτικών μέσων και την παροχή καθοδήγησης στους τελικούς αποδέκτες.

fi compass
EAFRD

The logo for 'fi compass' features the letters 'fi' in a grey sans-serif font, followed by a green circular icon containing a yellow compass needle pointing towards the top-right. To the right of the icon is the word 'compass' in a blue sans-serif font. Below the icon and the word 'compass' is the acronym 'EAFRD' in a smaller green sans-serif font.

Thank you!

 #ficompass

The Twitter logo, a small blue bird icon, is positioned to the left of the hashtag '#ficompass' in a blue sans-serif font.